

PŘÍLOHY

Příloha I

Seznam fotografií:

Seznam fotografií paní Marty

1. Portrétní fotografie paní Marty (účetní, od 70. let právnička), jež má na sobě doma ušitou halenku, s manželem (bývalým vojákem), 1953, rodinný archiv.
2. Portrétní fotografie paní Marty (v doma vyšíváném svetříku) s manželem 1951, rodinný archiv.
3. Paní Marta, v bílém kožíšku z doma vydělané králíčí kůže, s manželem na jejich svatební fotografii, 1950, rodinný archiv.
4. Paní Marta jako družička, 1947/8, rodinný archiv.
5. Paní Marta (druhá zleva) s manželem a jeho rodiči v Karlových Varech, v lázních, 1950, rodinný archiv.

Seznam fotografií paní Zory

6. Paní Zora (vlevo), v šatech ušitých doma z látky z první republiky, s kamarádkou, 1952, rodinný archiv.
7. Paní Zora (zdravotní sestra, od 60. učitelka) v kyjovském kroji, který jí vyšivala teta, 1950/1, rodinný archiv.
8. Rub a líc doma vyráběného límečku paní Zory, autorkou fotografie je autorka textu bakalářské práce.
9. Detail krajky vytvořené kroužkováním na límečku paní Zory, autorkou fotografie je autorka textu bakalářské práce.
10. Doma vyráběný šperk (z pecek od broskví) paní Zory, autorkou fotografie je autorka textu bakalářské práce.
11. Paní Zora v tanečních, šaty jsou z bílého tylu, 1951, rodinný archiv.
12. Paní Zora, v kabátu s límcem z koňské kožešiny, s maminkou, v Praze na Václavském náměstí, 1953, rodinný archiv.
13. Paní Zora (vpravo) s kamarádkou na dovolené od ROH, v Harrachově, 1955, rodinný archiv.
14. Paní Zora (druhá zleva) v bleděmodrých šatech od budoucích jeptišek, jež jsou s ní zachyceny na fotografii, Brno, 1951, rodinný archiv.

15. Paní Zora, v šatech z pravého hedvábí z Koreje, s bratrancem na motorce, 1954, rodinný archiv.

Fotografie akterek

Fotografie paní Marty:

Foto 1: Portrétní fotografie paní Marty (účetní, od 70. let právnička), jež má na sobě doma ušitou halenku, s manželem (bývalým vojákem), 1953, rodinný archiv.

Foto 2: Portrétní fotografie paní Marty (v doma vyšívaném svetříku) s manželem 1951, rodinný archiv.

Foto 3: Paní Marta, v bílém kožíšku z doma vydělané králíčí kůže, s manželem, na jejich svatební fotografii, 1950, rodinný archiv.

Foto 4: Paní Marta jako družička, 1947/8, rodinný archiv.

Foto 5: Paní Marta (druhá zleva) s manželem a jeho rodiči v Karlových Varech, v lázních, 1950, rodinný archiv.

Fotografie paní Zory:

Foto 6: Paní Zora (vlevo), v šatech ušitých doma z látky z první republiky (s doma vyráběnou bílou soupravou), s kamarádkou, 1952, rodinný archiv.

Foto 7: Paní Zora (zdravotní sestra, od 60. učitelka) v kyjovském kroji, který jí vyšivala teta, 1950/1, rodinný archiv.

Foto 8: Rub a líc doma vyráběného límečku paní Zory, autorkou fotografie je autorka textu bakalářské práce.

Foto 9: Detail krajky vytvořené kroužkováním na límečku paní Zory, autorkou fotografie je autorka textu bakalářské práce.

Foto 10: Doma vyráběný šperk (z pecek od broskví) paní Zory, autorkou fotografie je autorka textu bakalářské práce.

Foto 11: Paní Zora v tanečních, šaty jsou z bílého tylu, 1951, rodinný archiv.

Foto 12: Paní Zora, v kabátu s límcem z koňské kožešiny, s maminkou, v Praze na Václavském náměstí, 1953, rodinný archiv.

Foto 13: Paní Zora (vpravo) s kamarádkou na dovolené od ROH, v Harrachově, 1955, rodinný archiv.

Foto 14: Paní Zora (druhá zleva) v bleděmodrých šatech od budoucích jeptišek, jež jsou s ní zachyceny na fotografii, Brno, 1951, rodinný archiv.

Foto 15: Paní Zora, v šatech z pravého hedvábí z Koreje, s bratrancem na motorce, 1954, rodinný archiv.

Příloha II

Soupis otázek:

- 1) Jak vzpomínáte na padesátá léta?
- 2) Četla jste v této době (1948-1953) *Vlastu*?
- 3) Pokud jste *Vlastu* četla, inspirovala Vás její módní rubrika?
- 4) Kde jste v této době pracovala?
- 5) Jak jste trávila volný čas?
- 6) Kam jste jezdila na dovolenou (v rámci ROH)?
- 7) Co se tehdy nosilo a jaký byl Váš šatník (kde jste sháněla oblečení)?
- 8) Měla jste (máte) nějaký oblíbený kousek z této doby?
- 9) Máte nějaké své fotografie z této doby?

Příloha III

Přepis rozhovorů:

Přepis odpovědí, resp. korespondence paní Zory

- 1) Jak vzpomínáte na padesátá léta?

Bylo to moje mládí od 14-24, nar. 1936 v Praze, konec ZŠ, zdravotnická škola, taneční v 16 (měla jsem koupení letní šaty žluté s potiskem, moc líbily). Závěr tanečních – tylové bílé dlouhé šaty. Moji tanečníci v životě šikovní lidé. Pořádaly se „čaje“ odpolední 14 – 16 hod, v neděli tancovačky (veškerá mládež z okolí se sešla), pila se limonáda (žlutá, červená). Chodili jsme (3km) ve středu, sobotu do kina. Na vesnici se večer lidé scházeli ve škarpě u

silnice nebo u pomníku a vyprávěli. Byly tam dvě sousedky, které uměly rozesmát vždy. Na rande jsme stáli před domem a povídali. Kluci nás vozili na motorkách.

2) Četla jste v této době (1948-1953) *Vlastu*?

Vlastu jsem sledovala nepravidelně, málo jsme ji kupovali.

3) Pokud jste *Vlastu* četla, inspirovala Vás její módní rubrika?

Hlavně recepty na jídlo.

Určitě jsem módu sledovala. Široké sukně, delší, plizované.

4) Kde jste v této době pracovala?

1954 – 1959 zdravotní sestra hned po maturitě, na operačním sále okresní nemocnice, v té době odešly jeptišky do soustředěných klášterů.

1959 – učitelka 1. a 2: stupně ZŠ – 18 let pověřena vedením školy ZŠ při psychiatrické léčebně Dolní Počernice.

Od r. 1992 důchod – stále s pauzami pracuji jako učitelka na ZŠ.

5) Jak jste trávila volný čas?

Volný čas od mládí péče o rodinu (2 děti) a pomoc rodičům, práce na poli.

6) Kam jste jezdila na dovolenou (v rámci ROH)?

Dovolená ROH v této době 1950-1960 1x v 19 letech, zbyl poukaz do Harrachova. Jinak pomoc rodičům.

7) Co se tehdy nosilo?

8) Měla jste (máte) nějaký oblíbený kousek z této doby?

Vlněné červené kostýmkové šaty. Plizovaná sukně. Límeček a manžety krajkové – vlastnoručně uháčkované. Vlněné šaty – ušité doma z velkého šátku po babičce. Silonové punčochy – vzhledem k platu (1 plat 420 Kč hrubý) byly drahé. Boty na podpatcích, v zimě „válenky“ (bílé, hnědé, černé). Vysoké boty – nahoře látka – měla jsem ráda bílé. Galoše – „šedý mor“ (další barvy bílá hnědá, černá) navlékaly se na bačkory nebo boty, nosilo se to pořád, nejen do deště. Délka sukní do půli lýtek. Na hlavě v zimě šátky (měla jsem ráda krajkově upletený bavlněný – světle modrý). Bunda ušita ze zimníku z uniformy průvodčího vlaku (tmavě modrá, kapuce olemovaná bíle). Svetry z angorské vlny, kožíšky z králíčí kůže, měla jsem bílý (králíci se stříhali doma a vlnu zpracovala továrna za poplatek, také vydělávání kůží doma, nebo poslat do továrny). Šaty světle modré s tmavomodrými pruhy dole (dostala jsem od jeptišek) v 16 letech. Starší ženy nosily na venkově bavlněné šátky pod bradu nebo „na babku“. Kristusky – letní obuv nebo na přezouvání (v nemocnici sestry), látka režná (nejčastěji bílá) – byly i jiné (červená, bleděmodrá), šněrování vpředu kolem kotníku

zavázané na kličku, vázání jednou dlouhou šňůrkou. Módním hitem byl „bobík“ – vyšívána „jarmulka“ na stroji s anténkou.

9) Máte nějaké své fotografie z této doby?

Fotografie – bylo mi 14 let, na sobě šaty z hnědého sametu a bolerko vyšívané lacetkou.

Fotografie z tanečních 1951, šaty z bílého tylu, růžová kombinace.

V kroji – 14/15 let, vyšívala teta, po válce všichni vyšívali.

Na fotografii v kostýmkových šatech, 16 let, bordó červená látka z první republiky, koupeno po válce za peníze a sádlo.

Fotografie „venkovanky na Václaváku“, 1953, flaušové kabáty, já kožešina z koníka, pletená čepice, maminka šátek.

Hory Harrachov 1955, ROH, bundy, větrovky s kapucí nebo šátek.

Z dalších vzpomínek paní Zory:

Látky: barchet – teplé blůzy, šaty na doma

bavlna – zástěry a šatové zástěry, na práci plachty

bavlna, ale jako silnější – šatová sukně modrá zdobená tmavě červenou aplikací z látky
vlna

na pánské oděvy – prý z kopřiv, škrábalo to

tyl

taft – dlouhé sametové šaty svatební

hedvábí

umělé hedvábí – červené šaty s bílými puntíky (a s kanýrkem na sedle)

Pásky široké (asi 8 cm) vyšívané jako gobelín, podšité, zapínání na háčky, z umělé hmoty (i jsme je šili z koženky).

Kabelky plastové, kožené, lýkové (háčkovaly se), proutěné, vyšívané (strojově) – růže jako gobelín, 3 druhy – velká 35 cm, menší a peněženka, večerní i korálkové, plizované (skládání do vějířku).

Šperky: řetízky (bezenné) nebo stříbrné (měly jsme od nich „špinavé krky“)

přívěsky buď stříbrné nebo na šňůrce (nítěna, kožená) košíček vypilovaný a lakovaný z pecky od broskve, případně z toho špendlík

Šátky kašmírové ke konci 60. let se kupovaly po různu, vozili je z Polska (150 Kč?)

Korále: drobné korálky na šňůrce, večer broušené skleněné (měla jsem průhledné), jako malá 1 řadu těsně kolem krku, později 3 řady.

Zvláštní obchody s dílničkami – zde se opravovaly silonové punčochy (vyplétaly puštěná oka, byly tam 2-4 ženské na opravy).

Zima: asi do 14ti let jsem měla „štucel“ – váleček z teplé látky, nebo králíčí kožešina, podšitá, většinou na šňůrce kolem krku, ruce se do něho strčily.

Ženy měly velké šátky, dlouhé, daly je na hlavu a omotaly kolem krku, kraje visely většinou vpředu, barva převážně tmavá i s tmavým barevným potiskem (materiál plyš v silnějších sešitých šňůrkách) – tak, jak vypadaly starší šátky z 1. republiky

Obuv: pánská - polobotky (dnes vycházková obuv) kožené, ale i semišové (černé, tmavomodré), na šněrování, kulatá špička.

dámská – nosily se semišové boty (hlavně na tancování), také vpředu šněrování. Moje první boty na klínku byly v roce 1956 bílé, vyrobené „na míru“ ručně, s volnou patou a špičkou.

Kabát ze starého zimníku (vojenského šedomodrého), vzadu dragoun (2 knoflíky), do zvonu vypasovaný, délka do půli lýtek.

Hnědé šaty vyšíváné lacetkou nejsou plyšové, ale sametové.

Šaty z pravého hedvábí – v roce 1954 mi je přivezl bratr z Koreje, kde dělal tlumočníka.

Přízová bílá pletená manžeta (byly 2 a límeček).

Límeček s modrou krajkou. Ručně vyrobeno, takzvané kroužkování. Dělo se na ruce v dlani a prstu, dříve jsem to uměla. Je to z příze na vyšívání.

Silonový šátek na hlavu nebo krku (kousalo to).

Nosila jsem šálku na ozdobu z umělého hedvábí, ručně malované konce (kytky).

Přepis písemných odpovědí paní Marty, resp. její dcery

1) Jak vzpomínáte na padesátá léta?

Maminka se narodila v roce 1925 v Dolním Dobřejevsku na Benešovsku. Studovala na právníka, ale z politických důvodů nemohla studia dokončit. Tatínek byl voják, avšak po převratu ve své funkci nemohl pokračovat. V roce 1969 byla rehabilitována a mohla se tak stát právníčkou. Ve společném životě byli velmi chudí, v letech 1950-64 žili v pohraničí (Nové Sedlo).

Maminka na toto období vzpomíná především jako na dobu, kdy vůbec nic nebylo.

2) Četla jste v této době (1948-1953) *Vlastu*?

Vlastu znala, ale neodebírala, v té době pro jejich rodinu byla příliš drahá. Pokud si jí občas chtěla koupit, musela do Karlových Varů nebo Sokolova, v pohraničí, kde žila, ji neprodávali.

3) Pokud jste *Vlastu* četla, inspirovala Vás její módní rubrika?

4) Kde jste v této době pracovala?

Účetní.

5) Jak jste trávila volný čas?

6) Kam jste jezdila na dovolenou (v rámci ROH)?

7) Co se tehdy nosilo a jaký byl Váš šatník (převažovaly oděvy na volný čas, pracovní, luxusnější)?

Především oblečení do práce – do kanceláře, kam nosila sukni s halenkou. Šaty vícery, ale rozhodně ne luxusní.

Hlavně přešívání z prvorepublikových šatů, nové - co bylo v prodeji.

Vzorem pro maminku stále byla první republika.

8) Měla jste (máte) nějaký oblíbený kousek z této doby?

9) Máte nějaké své fotografie z této doby?

Fotografie z let 1947 – 1948 – na jedné maminka s tatínkem ještě za studií, na dalších dvou se spolužačkou a spolužákem v kožichu, ten byl ještě prvorepublikový. Na fotografii s tatínkem ve vojenském. Fotografie v dlouhých šatech s kyticí – šla za družičku.

Velikonoce 1949 – s rodiči manžela (mými prarodiči).

Svatba 1950 – maminka měla obyčejnou černou sukni, bílou halenku a kožíšek z bílého králíka (doma vydělaná kůže), tatínek měl půjčený oblek, jeho, který mu poslali, mu ukradli v kufru na nádraží.

Fotografie z lázní v Karlových Varech - s rodiči manžela.

Po svatbě si nechávali udělat vždy jednou za rok portrét - fotografie z let 1951-53, na jedné z fotografií má maminka světřík, který si sama vyšívala, na další halenku, kterou si sama šila.